

Sygnatura akt VII U 1234/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Rej-Żuk

Protokolant: Anna Delestowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 grudnia 2012 r. w J.

odwołania H. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 22.08.2012r., znak: (...)

w sprawie H. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o prawo do emerytury

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 22.08.2012r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy H. Z. prawo do emerytury od dnia 01 czerwca 2012 roku.

Sygn. akt VII U 1234/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca H. Z. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 22.08.2012r. znak: (...) odmawiającej prawa do emerytury. Uzasadniając wskazał, że przez wymagany okres 15 lat wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasowym pracę w warunkach szczególnych. Domagał się uwzględnienia do łącznego stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia: od 01.07.1971r. do 02.01.1974r. w Przedsiębiorstwie (...) w J., od 21.02.1974r. do 30.06.1983r. w (...) Przedsiębiorstwo (...) w J. oraz od 01.09.1986r. do 30.09.1986r. oraz od 13.10.1986r. do 31.05.1989r. w Wytwarzanie (...) z (...) A. F. w D..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o jego oddalenie, ponieważ wnioskodawca nie spełnił łącznie wszystkich przesłanek z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227). Wnioskodawca udokumentował staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 2 lata, 5 miesięcy i 22 dni zamiast wymaganych co najmniej 15 lat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornie wnioskodawca H. Z. ur. (...), nie pozostaje w stosunku pracy, nie przystąpił do OFE, na dzień 01.01.1999r. udokumentował 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

W dniu 29.06.2012r. H. Z. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy 2 lata, 5 miesięcy i 22 dni pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 22.08.2012r. znak: (...) odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury.

Dowód: wniosek o rentę z dn. 29.06.2012r. – k. 1 akt ZUS,

decyzja odmowna z dn. 22.08.2012r. – k. 43 akt ZUS.

W okresie od 01.07.1971r. do 02.01.1974r. wnioskodawca zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w J.. W latach 1967-1971 był uczniem szkoły przyzakładowej tego Przedsiębiorstwa. Wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Podejmując zatrudnienie posiadał prawo jazdy kat. C. Wnioskodawca kierował samochodem ciężarowym marki S., Z., był to samochód typu wywrotka. Wnioskodawca nie pracował na warsztacie naprawczym, w razie awarii pojazdu, kierowca otrzymywał od dyspozytora auto zastępcze. W spornym okresie zatrudnienia zakład pracy zatrudniał około 100 kierowców. Przedsiębiorstwo dzieliło się na dział osobowy i transportowy, w dziale transportowym nie było pojazdów osobowych, był tylko jeden samochód marki N., jednak kierował nim zaopatrzeniowiec. Kierowca przewoził materiały budowlane. W okresie od 27.10.1971r. do 17.10.1973r. wnioskodawca odbywał służbę wojskową. W ustawowym terminie 30 dni podjął pracę kontynuując dotychczasowe stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W okresie pełnienia służby wojskowej wnioskodawca ukończył kurs maszynisty żurawia samojezdnego kołowego.

Dowód: zaświadczenie z dn. 10.03.2003r. – k. 4 akt ZUS,

akta osobowe wnioskodawcy,

zeznania świadka L. O. (1) – 00: 29:17 e-protokół,

zeznania wnioskodawcy – 00:52:36 e-protokół.

W okresie od 21.02.1974r. do 30.06.1983r. wnioskodawca zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...)w J., w tym od 21.02.1974r. do 21.10.1974r. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, z kolei od 22.10.1974r. do 30.06.1983r. zajmował stanowisko maszynisty żurawia samojezdnego kołowego. Pełniąc obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego, wnioskodawca kierował samochodem marki S., Z.. Wnioskodawca jeździł w trasy do W., przywoził do J.windy osobowe do bloków mieszkalnych. Od dnia 22.10.1974r. do końca zatrudnienia wnioskodawca pracował jako maszynista żurawia samojezdnego kołowego. Wnioskodawca pracował w wymiarze 8 godzin, często zdarzała się także praca w godzinach nadliczbowych. Wnioskodawca był maszynistą dźwigu na podwoziu marki S..

Dowód: zaświadczenie z dn. 07.03.2003r. – k. 5 akt ZUS,

akta osobowe wnioskodawcy,

zeznania świadka Z. B. – 00:07:27 e-protokół,

zeznania świadka J. G. – 00:17:28 e-protokół,

zeznania wnioskodawcy – 00:56:29 e-protokół.

W okresach od 01.09.1986r. do 30.09.1986r. oraz od 13.10.1986r. do 31.05.1989r. wnioskodawca zatrudniony był w Wytwarzanie (...) z (...) A. F. w D.. W obu ww. okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał pracę na stanowisku prasowacza na wtryskarce-wtryskarkowego. Przedsiębiorstwo zajmował się wytwarzaniem artykułów sztucznych dla przemysłu elektronicznego, były to tworzywa nieodwracalne. Wnioskodawca w ramach swoich obowiązków obsługiwał 2-3 maszyny jednocześnie, zdarzało się, że w godzinach pracy pracownik nie miał przerwy śniadaniowej ze względu na liczną produkcję. Wnioskodawca nie wykonywał innych prac poza obowiązkami wtryskarkowego. W okresach prowadzonej działalności gospodarczej pracodawca opłacał grupowe składki do ZUS za wszystkich pracowników. Do roku 2010 pracodawca przechowywał dokumentację byłych pracowników.

Dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dn.19.02.2010r. –k.9 akt ZUS,

świadectwo pracy z dn. 31.05.1989r. – k. 45 akt ZUS,

legitymacja ubezpieczeniowa – k. 46 akt ZUS,

zeznania świadka A. F. – 00:33:26 e-protokół,

zeznania wnioskodawcy – 01:09:46 e-protokół.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art, 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [Dz. U. z 2009r., nr 153, póź. 1227] ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat -dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Z kolei ust. 2 stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Stosownie do przepisu art. 32 ust. 1 tej ustawy, osobom będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym [60 lat w przypadku mężczyzny] niż określony w art. 27 pkt 1 cytowanej ustawy [65 lat w przypadku kobiety].

W myśl § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, póź. 43 ze zm.), pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, są pracownicy wykonujący prace wymienione w §§ 2-15 oraz wykazach A i B, stanowiących załączniki tego rozporządzenia. Przesłankami nabycia tzw. „wcześniejszej emerytury", zgodnie z brzmieniem § 4 ust. 1 powołanego rozporządzenia, jest łączne spełnienie przez pracownika, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie załączonym do tego rozporządzenia, następujących przesłanek: osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla mężczyzn oraz posiadanie wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat stażu, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Praca w szczególnych warunkach stosownie do §2 ust. 1 cytowanego Rozporządzenia winna być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W obecnym systemie ubezpieczeń społecznych powszechny wiek emerytalny dla mężczyzny wynosi 65 lat. Ustawodawca dopuścił jednak wyjątki od tej zasady w ściśle określonych przypadkach, dając możliwość obniżenia wieku emerytalnego o 5 lat.

Jednym z tych wyjątków jest uzyskanie prawa do emerytury w wieku 60 lat przez osobę, która legitymuje się co najmniej 15 letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Należało jednak wskazać, że skoro jest to wyjątek od ogólnej zasady, to należy spełnić ściśle określone warunki, które nie mogą być już traktowane rozszerzająco.

W przedmiotowej sprawie zaskarżoną decyzją odmówiono wnioskodawcy prawa do ww. świadczenia emerytalnego podając, że wnioskodawca nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Należy przy tym zaznaczyć, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił jedynie 2 lata, 5 miesięcy i 22 dni tego rodzaju zatrudnienia.

W pełni oczywistym jest, że okres pracy w szczególnych warunkach powinien być udokumentowany wystawionymi przez zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach, o czym stanowi § 2 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia. Jednakże stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone m.in. w uchwale z dnia 27.05.1985r., III UZP 5/85, LEX nr 14635, dopuszcza możliwość udowodnienia pracy w szczególnych warunkach za pomocą innych środków niż wskazane w § 2 ust. 2 rozporządzenia.

W postępowaniu odwoławczym m.in. przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno - rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie takiego postępowania nie jest zaś możliwe w postępowaniu przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył, iż na etapie postępowania przed organem rentowym, prawidłowo wydano decyzję odmowną, a to dlatego, iż faktycznie wnioskodawca nie przedłożył właściwej dokumentacji, która uprawniałaby pozwaną do uwzględnienia jego wniosku o sporne świadczenie. Zebrany zaś w sprawie odwoławczej materiał dowodowy wykazał jednoznacznie, że H. Z. przez okres co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Taki rodzaj pracy wnioskodawca wykonywał w ramach zatrudnienia od 01.07.1971r. do 02.01.1974r. w Przedsiębiorstwie (...) w J.. Wnioskodawca bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W szczególności w oparciu o akta osobowe wnioskodawcy możliwym było ustalenie takiego charakteru pracy, dodatkowo zeznania świadka L. O., jak również zeznania wnioskodawcy potwierdziły niniejszą okoliczność. Wnioskodawca kierował wyłącznie samochodami ciężarowymi marki S. i Z., poza tego rodzaju pracą nie wykonywał innych czynności, nie kierował również innymi pojazdami. Przedsiębiorstwo posiadało warsztat naprawczy i w przypadku awarii samochodu, kierowca na czas remontu otrzymywał od dyspozytora samochód zastępczy. W czasie ww. zatrudnienia wnioskodawca na okres od 27.10.1971r. do 17.10.1973r. powołany został do służby wojskowej i w okresie jej odbywania uzyskał uprawnienia maszynisty żurawia samojezdnego kołowego. Po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca w terminie 30 dni powrócił do pracy i kontynuował ją w dalszym ciągu jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Jakkolwiek pełnomocnik pozwanej wskazał, że świadek L. O. nie pracował razem z wnioskodawcą przez cały sporny okres w ww. Przedsiębiorstwie, to jednak brak jest podstaw do kwestionowania tego, by wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał, skoro w oryginalnych aktach osobowych wnioskodawcy nie znajdują się jakiegokolwiek adnotacje o pracy w innym charakterze, a nadto wnioskodawca pracował w dziale towarowym, w którym były wyłącznie samochody ciężarowe o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Należy podkreślić, że prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony ujęte zostały w dziale nr VIII poz. 2 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganych do uzyskania prawa do emerytury.

W następnej kolejności Sąd zważył, że H. Z. w okresie od 21.02.1974r. do 30.06.1983r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J.. Od początku zatrudnienia do dnia 21.10.1974r. stale i w pełnym wymiarze godzinowym wykonywał on pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Z dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy wynika, że H. Z. przyjęty został do pracy w ww. Przedsiębiorstwie właśnie na stanowisko kierowcy. Wnioskodawca kierował samochodem marki S. i

Z.. Wnioskodawca m.in. jeździł do W.po windy do bloków mieszkalnych. Następnie od 22.10.1974r. do końca zatrudnienia wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał pracę na stanowisku maszynisty żurawia samojezdnego kołowego. Niewątpliwie stanowisko, na jakim zatrudniony był wnioskodawca w (...) Przedsiębiorstwie (...)w J.określone zostało w przedłożonej do ZUS dokumentacji jako kierowca-operator. Nie ulega wątpliwości, iż tego rodzaju stanowisko nie zostało wymienione w wykazach określających rodzaje prac, których wykonywanie uprawnia do wcześniejszej emerytury. Wnioskodawca podnosił jednak, iż będąc zatrudnionym na tym stanowisku wykonywał w istocie pracę maszynisty żurawia samojezdnego kołowego, był to dźwig na podwoziu(...). Taka też teza została potwierdzona w zgodnych zeznaniach świadków, którzy współpracowali z wnioskodawcą w zbieżnym okresie. Charakter pełnionej przez wnioskodawcę funkcji został ostatecznie udowodniony, świadkowie precyzyjnie wskazali jakiego rodzaju czynności wykonywał wnioskodawca w spornym okresie pracy i zeznania te w konfrontacji z dokumentacją znajdującą się w aktach archiwalnych wnioskodawcy pozwoliły jednoznacznie ocenić, że charakter pracy wnioskodawcy odpowiada pracom uprawniającym do obniżenia wieku emerytalnego, sama zaś praca maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych jest enumeratywnie wymieniona w wykazie A, dziale nr V poz. 3 cyt. Rozporządzenia.

Ostatnie okresy zatrudnienia dotyczące zatrudnienia w Wytwarzanie (...) z (...) A. F. w D., tj. od 01.09.1986r. do 30.09.1986r. oraz od 13.10.1986r. do 31.05.1989r. zostały również udowodnione, jako praca wykonywana stale przez 8 godzin dziennie w warunkach szczególnych. W obu spornych okresach wnioskodawca zajmował bowiem stanowisko prasowacza na wtryskarce – wtryskarkowego. Przedsiębiorstwo zajmowało się wytwarzaniem tworzyw nieodwracalnych. W ramach swoich obowiązków wnioskodawca wyłącznie obsługiwał maszyny wytwarzające tworzywa sztuczne. W czasie jednej zmiany obsługiwał 2 a nawet i 3 maszyny jednocześnie. Należy wskazać, że charakter pracy wykonywany przez wnioskodawcę w ww. zakładzie pracy został uwzględniony przez organ rentowy w wymiarze 2 lat, 5 miesięcy i 22 dni, z kolei sporne okresy nie zaliczono do stażu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych. Całokształt materiału dowodowego sprawy pozwolił jednak na ustalenie, że w okresach od 01.09.1986r. do 30.09.1986r. oraz od 13.10.1986r. do 31.05.1989r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym, co w szczególności potwierdzają wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy zawierające daty początku i końca zatrudnienia zaopatrzone w pieczęć pracodawcy i podpis osoby odpowiedzialnej za wpis. Ponadto świadek A. F. będący pracodawcą wnioskodawcy w swoich zeznaniach wskazał, że składki odprowadzono na podstawie deklaracji rozliczeniowej łącznej liczby zatrudnionych pracowników. W tej mierze Sąd zważył, że obowiązek zgłoszenia pracownika do ubezpieczenia społecznego spoczywa na pracodawcy. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych jednoznacznie wykazują, że pracownik nie ma żadnego wpływu na wywiązywanie się zakładu pracy z obowiązku opłacania za niego składek na ubezpieczenie społeczne, nie ma również możliwości kontroli wykonywania tego obowiązku. Kontrolę taką sprawuje jedynie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który jest również uprawniony do ściągania zaległych składek. Zdaniem Sądu, okresami składkowymi są okresy zatrudnienia wykonywanego na podstawie umowy o pracę, w których istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro zaś pracownik nie ma wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z obowiązku opłacania tych składek, nie może ponosić ujemnych konsekwencji zaniechań w wykonywaniu tego obowiązku przez zakład pracy, oraz zaniechania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ściągnięcia zaległych składek, do czego, jak już wcześniej wskazano, Zakład ten posiada ustawowe umocowanie.

W przedmiotowej sprawie Sąd zważył, że wnioskodawca w spornych okresach był zatrudniony w Wytwarzanie (...) z (...) A. F. w D., co w sposób niewątpliwy potwierdzają świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 19.02.2010r., świadectwo pracy z dnia 31.05.1989r. i wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej, skoro natomiast sam pracodawca potwierdza w obu tych okresach okoliczność, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach i ten rodzaj pracy został częściowo uwzględniony przez stronę pozwaną, to brak jest podstaw do tego, by okresy te nie podlegały zaliczeniu do łącznego stażu pracy w warunkach szczególnych, zwłaszcza jeśli zważyć, że praca przy produkcji tworzyw sztucznych wymieniona jest w wykazie A dział IV, poz. 17 cyt. Rozporządzenia.

W świetle powyższego Sąd zważył, że H. Z. przez ponad 15 lat pracował w warunkach szczególnych, przez co spełnił łącznie wszystkie warunki określone w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych oraz w § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganych do uzyskania prawa do emerytury.

Uznając zasadność odwołania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.